

Ügyszám: NAIH/2015/5514/2/J
NAIH/2015/5516/2/J
NAIH/2015/5591/2/J
Ügyintéző: dr. Osztopáni Krisztián
Hiv. szám: NGM/35838/2015.

Gondos Judit
közigazgatási államtitkár részére

Nemzetgazdasági Minisztérium

livia.nagy@ngm.gov.hu

Tisztelt Közigazgatási Államtitkár Asszony!

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) címzett levelében a Hatóság állásfoglalását kérte „a felelős játékszervezés részletes szabályairól” című előterjesztés tervezetéről (a továbbiakban: Javaslat). Ebben a Javaslat 2. számú mellékleteként szerepelt a „az egyes szerencsejátékok engedélyezésével, lebonyolításával és ellenőrzésével kapcsolatos feladatok végrehajtásáról szóló 32/2005. (X. 21.) PM rendelet módosításáról” című előterjesztés (a továbbiakban: Módosítás) tervezete is.

Hatóságunk álláspontjáról az alábbiakban tájékoztatom.

I.

A Hatóság a jogi környezet áttekintése során észlelte, hogy az Országgyűlés által elfogadott, a Javaslatral egyidejűleg hatályba lépő, a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény módosításáról szóló 2015. évi CXXXIX. törvény (a továbbiakban: Törvénymódosítás) két szempontból nem felel meg az adatvédelmi követelményeknek.

A Hatóság ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy a Törvénymódosítást a Hatóság nem véleményezte, minthogy a Törvénymódosítást két országgyűlési képviselő javaslata nyomán tárgyalta és fogadta el az Országgyűlés. Ebből fakadóan a Hatóságnak nem volt lehetősége, hogy véleményét nyilvánítson a Törvénymódosítás adatvédelmi rendelkezéseit illetően.

1. Az Infotv. 5. § (3) bekezdése meghatározza a kötelező adatkezelést elrendelő törvény minimális szabályozási tartalmát, így például a törvényben kell meghatározni például az adatkezelés időtartamát is.

Az október 1-jétől hatályos Szjt. 1. § (6b)-(6d) bekezdései létrehozzák a játékosvédelmi nyilvántartást. A játékos nyilvántartás vonatkozásában a személyes adatok megőrzésének

időtartamáról azonban nem a Törvénymódosítás rendelkezik, hanem a Javaslat 21. § (2) bekezdése ír elő 6 éves adatmegőrzési kötelezettséget. Ez ellentétes az Infotv. 5. § (3) bekezdésével, minthogy az adatmegőrzés időtartama nem törvényben, hanem kormányrendeletben került szabályozásra.

2. Az Infotv. 4. § (2) bekezdése előírja, hogy csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának elérésére alkalmas.

Az október 1-jétől hatályos Szjtv. 1. § (6d) bekezdés a) pontja tartalmazza, hogy a játékos mely személyazonosító adatai kerülnek be a játékosvédelmi nyilvántartásba: név, anyja neve, személyi igazolványának száma, lakcím. A Hatóság megállapította, hogy ezen személyes adatok két különböző csoportba sorolhatóak: nem változó adatok (anyja neve) és a megváltoztatható adatok (név, személyi igazolvány száma, lakcím). Ez utóbbi csoportba tartozó adatokat közigazgatási eljárások kezdeményezésével a játékos megváltoztathatja (például új lakcímet jelent be, új személyi igazolványt igényel, megváltoztatja a nevét). Ezen adatok bizonyos esetekben nem alkalmasak arra, hogy az érintettet a teljes adatkezelés során kétséget kizáróan azonosítsa, és így egyes esetekben nem alkalmasak az adatkezelés céljának elérésére (a játékos ellenőrzése, önkizáró, önkorlátozó intézkedések biztosítása). A Hatóság álláspontja szerint az adatkezelés céljai alapvetően nem változó adatokkal érhetők el, így például a születési hely és idő adat kezelésével. A Hatóság szerint szükséges lehet az október 1-jétől hatályos Szjtv. 1. § (6d) bekezdés a) pontjának módosítása oly módon, hogy a játékosvédelmi nyilvántartás az érintettel összefüggésben csak nem változó személyazonosító adatokat tartalmazzon.

II.

A véleményezett tervezetekre áttérve, a Javaslat hasonlóságot mutat a 2013. decemberében megalkotott, „a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény játékos-védelmi célú módosításáról” című előterjesztéssel (hivatkozási szám: NGM/27901/2013.), amelyről a Hatóság a 2014. január 3-ai állásfoglalásában véleményt nyilvánított (a Hatóság iktatási száma: NAIH-3265-2/2013/V).

A korábbi állásfoglalásában a Hatóság kifejtette, hogy a jogszabály módosításának általános céljával messzemenőig egyetért: a szerencsejáték függőség mind az egyén lelki egészségét, mind pedig a környezetét megterhelő szenvedélybetegség, társadalmi probléma. A Hatóság is támogatja azokat a kezdeményezéseket, amelyek elősegítik a függőséggel együtt járó negatív következmények csökkentését, megszüntetését. A Hatóság e véleményét változatlanul fenntartja, hiszen e társadalmi probléma épp úgy jelen van napjainkban, mint amennyire jelen volt az elmúlt évek, évtizedek során is.

A Javaslattal összefüggésben a korábbi állásfoglaláshoz hasonlóan, ismételten hangsúlyozni kívánom, hogy a szerencsejáték függőség ténye, illetve az ezzel összefüggésben keletkezett adatok (amelyek a szenvedélybetegség mértékétől függően adott esetben az egészségügyi adatok körébe is tartozhatnak) különleges adatnak minősülnek. Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 3. § (3) bekezdés b) pontja ugyanis a különleges adatok között sorolja fel az egészségi állapotra és a kóros szenvedélyre vonatkozó személyes adatokat.

A Javaslattal összefüggésben az alábbi észrevételeket teszem:

1. A Javaslát 8. § (2) bekezdése lehetővé teszi a szerencsejáték-szervező számára, hogy a játékos kérelme nélkül is, az ok megjelölésével elvégezheti a Javaslát 7. § (1) bekezdése szerinti ellenőrzést. A Javaslát 9. § (1) bekezdése értelmében, ha a szervező a 6-8. §-a szerint végzett ellenőrzés alapján a játékos nyilvántartásba vételét megtagadja vagy a játékos részére játéklehetőséget nem biztosít, akkor ennek közlésével egyidejűleg a 3. § szerinti tájékoztatót a játékos rendelkezésére bocsátja.

Az Alkotmánybíróság több határozatában¹ is hangsúlyozta, hogy a személyes adatok védelméhez való jognak egyik legfontosabb tartalmi eleme az, hogy *„mindenki számára követhetővé és ellenőrizhetővé kell tenni az adatfeldolgozás [helyesen: adatkezelés²] egész útját, vagyis mindenkinek joga van tudni, ki, hol, mikor, milyen célra használja fel az ő személyes adatát.”* Ennek megfelelően az érintettek – bizonyos kivételes eseteket leszámítva – tájékoztatást kell kapnia a személyes adatai kezelésének valamennyi lényeges körülményéről. Ezzel a követelménnyel ellentétes az, hogy a játékos személyes adataira vonatkozó adatkezelésről (az adatainak lekérdezése) semmilyen tájékoztatást nem kap. A Javaslát ugyanis nem írja elő a szervező számára, hogy tájékoztassa a játékost arról, hogy milyen okból került sor a játékos előzetes tájékoztatása nélküli ellenőrzésre. A Hatóság álláspontja szerint a játékos számára biztosítani kell, hogy teljes körű tájékoztatást kaphasson a személyes adatai kezeléséről, különösen amiatt, mivel előzetesen nem lehet tudomása arról, hogy a személyes adatai felhasználásával a szervező lekérdezést hajt végre.

2. A Javaslát 5. § (2) bekezdése alapján a jelentős önkorlátozó nyilatkozatot személyesen – az állami adóhatóság ügyfélszolgálatán – az állami adóhatósághoz kell előterjeszteni. Emellett a Javaslát 5. § (6) bekezdése kimondja, hogy ekkor át kell adni a számára a Javaslát 2. § (1) bekezdés a)-c) pontja szerinti tájékoztatót.

A szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 2015. október 1-jétől hatályba lépő 1. § (6b) bekezdése értelmében a játékosvédelmi nyilvántartást az állami adóhatóság vezeti. Ennek megfelelően az állami adóhatóság adatkezelőnek minősül. Az adatkezelőt az Infotv. alapján több kötelezettség is terheli, így például – az Infotv. 20. §-ával összhangban – az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az érintetteket az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről. Az állami adóhatóságnak tehát gondoskodnia kell arról, hogy az érintettek az adatkezelést megelőzően tájékoztatást kaphassanak az adatkezelés körülményeiről. Szükségesnek tartom, hogy a Javaslát állapítsa meg az állami adóhatóság kötelezettségeként azt, hogy tájékoztassa az érintetteket a játékosvédelmi nyilvántartás, mint adatkezelés lényeges körülményeiről.

Ezzel összefüggésben érdemes megjegyezni, hogy a játékosok tájékoztatását alapvetően a Javaslát 2-3. §-ai hivatottak szabályozni. Azonban ezek a rendelkezések nem tartalmazzák azt, hogy az állami adóhatóságnak és a szerencsejáték-szervezőknek kötelességük lenne az adatkezelésről szóló tájékoztatót nyilvánosságra hozniuk. Az adatkezelés érvényes létrejöttének ugyanis feltétele az, hogy az adatkezelő előzetesen és megfelelő

¹ Az Alkotmánybíróság legelőször a 15/1991. (IV. 13.) AB határozatában mondta ki, legutóbb pedig a 32/2013. (XI. 22.) AB határozatban.

² A 15/1991. (IV. 13.) AB határozat még az első adatvédelmi törvény, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (a továbbiakban: Avtv.) elfogadása előtt született, így a határozat még nem követte az adatkezelés és az adatfeldolgozás az Infotv. (illetve korábban az Avtv.) szerinti megkülönböztetését.

részletezettséggel tájékoztassa az érintetteket az adatkezelés lényeges körülményeiről. A Hatóság szükségesnek tartja tehát, hogy a Javaslat kötelezettségként fogalmazza meg azt, hogy az állami adóhatóságnak és a szerencsejáték-szervezőknek a honlapon nyilvánosságra kell hozniuk a játékosvédelmi nyilvántartással együtt járó adatkezelésre vonatkozó tájékoztatót.

A Hatóság továbbá kiemeli azt is, hogy a szerencsejáték-szervezők egyes tájékoztatásaira [Javaslat 9. § (1) bekezdése, Javaslat 13. § (1) bekezdése, Javaslat 16. § (3) bekezdése, Javaslat 17. § (3) bekezdése és a Javaslat 18. § (2) bekezdése] a Javaslat 3. §-át kell alkalmazni, amely a tájékoztatási kötelezettség tekintetében visszautal a Javaslat 2. § (1) bekezdésére. A Javaslatnak egyetlen rendelkezése sem ír elő olyan kötelezettséget, hogy a tájékoztatásnak ki kell terjednie játékosvédelmi nyilvántartással összefüggő adatkezelésre. Így például egy ilyen tájékoztatásban ki kellene térni arra, hogy ki az adatkezelő, milyen adattartalommal jön is létre, mennyi ideig tárolják a nyilvántartásban az adatokat, illetve kik és milyen esetben férhetnek hozzá a személyes adatokhoz. A Hatóság álláspontja szerint a személyes adatok védelméhez fűződő jogot a legmagasabb szinten az biztosítaná, ha az adatkezelésre vonatkozó tájékoztatási kötelezettség a Javaslatban is megjelenne.

A Hatóság végezetül megjegyzi, hogy a Javaslat több esetben is közvetlenül a játékosnak címzett tájékoztatási kötelezettséget ír elő az egyes adatkezelők (állami adóhatóság, szerencsejáték-szervezők) számára. Erre a speciális körülményre tekintettel a Hatóság álláspontja szerint az biztosítja a legmagasabb szinten a személyes adatok védelméhez fűződő jog érvényesülését, ha az adatvédelmi követelményekről szóló tájékoztatási kötelezettség megjelenik a Javaslatban is.

3. A Javaslat 19. § (1) bekezdés b) pontja alapján a játékosvédelmi nyilvántartás tartalmazza a bírósági határozaton alapuló korlátozás tényét, míg a Javaslat 19. § (2) bekezdés b) pontja alapján pedig az önkéntes elhatározáson alapuló korlátozás tényét.

A Hatóság álláspontja szerint más az érintett magánszférájára gyakorolt hatása annak, hogy a játékos bírósági határozat vagy önkorlátozás miatt került-e be a játékosvédelmi nyilvántartásba: utóbbi ugyanis az érintett akaratából történik és – a Javaslatban foglalt korlátozások mellett – a játékos dönthet az önkorlátozás megszüntetését illetően. Ezzel szemben a bírósági határozat egy olyan jogi aktus, amellyel összefüggésben az érintett minimális kontrollt gyakorol, kiszolgáltatottabb helyzet jelent a számára, és az adatkezelők is jobban „elítélhetik” azt a személyt, akivel kapcsolatban a bíróság döntött úgy, hogy korlátozza a szerencsejátékban való részvételét. A Hatóság álláspontja szerint tehát fontos, hogy ez az információ csak a játékosvédelmi nyilvántartásba történő hiteles és pontos bejegyzése érdekében álljon az adatkezelő állami szerv rendelkezésére. Emellett a Hatóság továbbá kiemeli, hogy a szerencsejáték-szervezőnek a Javaslat 7. § (1) bekezdése és a 8. § (1)-(2) bekezdése szerinti ellenőrzéséhez sem szükséges az az információ, hogy az érintett miért került be a játékosvédelmi nyilvántartásba. A szervezőnek ugyanis csak elegendő annak tényét ismernie, hogy valaki szerepel a játékosvédelmi nyilvántartásba, és ebből fakadóan a szervező a játékos nyilvántartásba vételét megtagadja vagy a játékos számára nem biztosít játéklehetőséget.

Ezzel összefüggésben a Hatóság kiemeli, hogy kifogásolható a Javaslat 21. § (3) bekezdése, amelynek alapján a szerencsejáték-szervező a játékosvédelmi nyilvántartásból – a Javaslat 20. § (1) bekezdésének megfelelően – rendelkezésére álló adatokat, okiratokat az adat, okirat rendelkezésre állásától számított 6 évig megőrzi. A Hatóság álláspontja szerint ez

ellentétes a fenti követelményekkel, hiszen a szervezőknek magukra az adatokra, okiratokra semmilyen szükségük nincs, mivel a Javaslat 7. § (1) bekezdése és a 8. § (1)-(2) bekezdése szerinti ellenőrzéséhez nem szükséges az az információ, hogy az érintett miért került be a játékosvédelmi nyilvántartásba. Ezért bármilyen adat, okirat megőrzés ellentétes az Infotv. 4. § (2) bekezdésében megfogalmazott célhoz kötött adatkezelés követelményével, és ebből fakadóan a Hatóság javasolja a Javaslat 21. § (3) bekezdésének elhagyását.

4. A Javaslat III. fejezete meghatározza, hogy a sérülékeny személynek nem minősülő játékosok milyen önkorlátozó, önkizáró intézkedések alkalmazhatnak magukkal szemben. E rendelkezések alapján a játékosok többféle időtartamú önkorlátozással, önkizárással élhetnek, amely időtartam – a játéktípustól függően – néhány naptól évekig tarthat. A játékosok a nyilatkozatukat közvetlenül a szervező számára juttatják el, így ezen személyes adatok tekintetében a szerencsejáték-szervezők lesznek az adatkezelők. A Javaslat azonban nem határozza meg, hogy a szervezők mennyi ideig is őrizhetik meg ezen nyilatkozatokat, ellentétben a játékosvédelmi nyilvántartással, amely esetében a Javaslat 21. § (2) bekezdése kimondja, hogy az adatokat, okiratokat 6 évig kell megőrizni. A Hatóság álláspontja szerint a Javaslatban meg kell határozni a III. fejezetben meghatározott önkorlátozó, önkizáró intézkedésekkel kapcsolatban az adatkezelés időtartamát.
5. Végezetül a Hatóság felhívja a figyelmet arra, hogy az állami adóhatóságnak a játékosvédelmi nyilvántartás bírósági határozaton alapuló korlátozással összefüggő adatkezelését be kell jelentenie a Hatóság által vezetett adatvédelmi nyilvántartásba. Az Sztj. október 1-jétől hatályos 1. § (6)-(6a) bekezdése alapján a bíróság a szerencsejátékkal összefüggésben korlátozhatja a játékos cselekvőképességét. A határozat jogerőre emelkedéséről a bíróság értesíti az állami adóhatóságot, amely ezt a tényt bejegyzí a játékosvédelmi nyilvántartásba.

A Hatóság megállapította, hogy a játékosvédelmi nyilvántartás bírósági határozaton alapuló korlátozással összefüggő adatkezelése az Infotv. 5. § (1) bekezdés b) pontja szerinti kötelező adatkezelésnek minősül. Az Infotv. 66. § (2) bekezdése értelmében az adatkezelés nyilvántartásba vételét az adatkezelő az adatkezelést elrendelő jogszabály hatálybalépését követő húsz napon belül kell kérelmeznie a Hatóságnál.

Ezzel összefüggésben a Hatóság kiemeli, hogy a játékosvédelmi nyilvántartás önkéntes elhatározáson alapuló adatkezelését nem kell bejelenteni az adatvédelmi nyilvántartásba, mivel ez az adatkezelés az Infotv. 65. § (3) bekezdés a) pontja szerinti ügyfélkapcsolatban álló személy adataira vonatkozó adatkezelés kivételszabálya alá tartozik.

A Módosítással összefüggésben a Hatóságnak nincs észrevétele, hiszen a Módosítás pusztán a Javaslatlall összhangban, a két jogszabály által használt fogalmak közötti koherencia megteremtését szolgálja, így kizárólag technikai jellegű jogszabály-módosításnak tekinthető.

Budapest, 2015. szeptember „ 18 ”

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár